

Методология за прилагане на форум театър срещу ксенофобията

Програма за обучение

Проект : 2 0 2 1 - 1 - Р Л О 1 - К Я 2 2 0 -
S C H - 0 0 0 0 2 4 4 2 0

SAYNOPHOBIA

Проект: 2021-1-PL01-KA220-SCH-000024420

PR2 A1 Методология за прилагане на форум театър срещу ксенофобията

Концепцията за методологията на обучението

Тази учебна програма и методология са вдъхновени от необходимостта от по-интерактивен и ангажиращ подход в класните стаи. Подход за обучение на учениците как да възприемат реалността с отворен ум и преодоляване на бремето на предразсъдъците. За да направим това по ефективен и въздействащ начин, ние предлагаме методология, базирана на сценични техники и специфични форум театрални представления. 4-те основни принципа, вградени в тази концепция за обучение, са:

- 1. Взаимодействие** – взаимната комуникация, реакция и въздействие са предпоставка за изграждане на безопасна, работеща и устойчива среда за изпълнение на форум театър;
- 2. Интердисциплинарен** – методология, вдъхновена от принципи от различни форми на сценично изкуство, консолидирани от концепцията за форум театър;
- 3. Взаимосвързаност** – поставянето на мястото на някой друг и в рамките на постоянно взаимодействие с другите членове на групата благоприятства съпричастността и разбирането на разнообразието от различни други;

4. Иновация – новаторска комбинация от методи и принципи за отприщване на въображението и овластяване на учениците в процеса на изграждане на нова, толерантна и приемаща среда.

Съдържание на програмата за обучение:

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Мисия и цели на проекта

Какви са общите цели на проекта?

Нашата визия е да използваме форум театър и микрообучение за борба с ксенофобските нагласи сред учениците в гимназията. Чрез тези подходи ние се стремим да насърчаваме съпричастност, уважение, себеизразяване и увереност сред учениците, като по този начин създаваме приобщаваща среда, която позволява на хора от всякакъв произход и култура да се чувстват приети и оценени.

Форум театърът е форма на театър, която позволява на публиката да взаимодейства с действието, изпълнявано на сцената. Този тип театър ефективно учи публиката, както и самите изпълнители, как да мислят критично за социални проблеми като ксенофобията. Поставяйки се на мястото на засегнатите от ксенофобия, учениците ще придобият представа как техните думи и действия могат да имат дълбоко въздействие върху хората около тях.

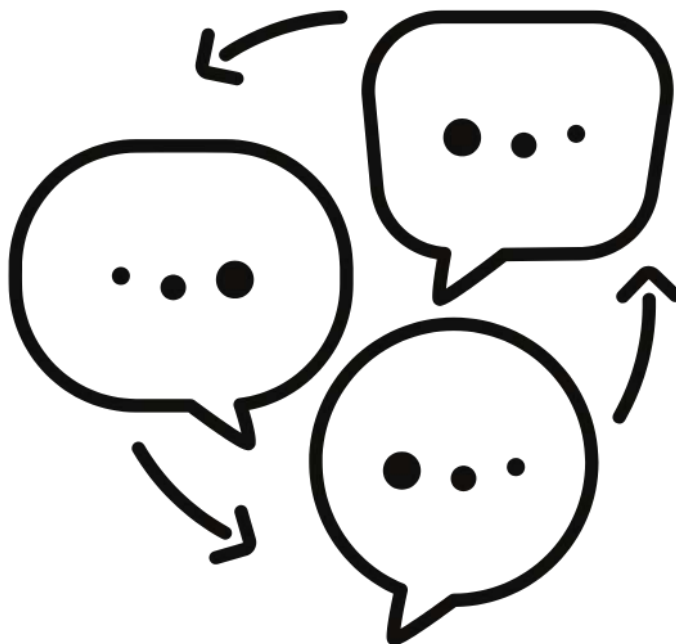
От друга страна, микрообучението е метод на обучение, който насърчава по-кратки учебни сесии, които се фокусират върху по-конкретни теми. С този подход можем да насочим учениците в гимназията чрез целенасочени дейности, които им помагат да разберат причините за ксенофобията и защо тя е проблем. Чрез тези дейности те могат да научат нови начини да изразяват себе си без страх или осъждане от другите. Те могат също да получат обратна връзка от връстници или учители, което ще им помогне да развият уменията си за себеизразяване и общуване с хора от различен произход.

В крайна сметка, нашата цел е гимназистите да участват както във форум театрални представления, така и в дейности за микрообучение, за да станат по-разбиращи и уважителни към тези, които са различни от тях. Надяваме се, че тези дейности не само ще подобрят тяхното социално съзнание, но и ще им дадат увереността, от която се нуждаят, за да се включат в смислени дискусии за културното многообразие, без да се страхуват или осъждат другите.

Основните ни цели са:

1. Подкрепата за действия срещу межкултурни проблеми като расизма и социалните страхове в ЕС е от жизненоважно значение за насърчаването на повече разбирателство, приемане и уважение между различните култури. Тези действия включват повишаване на осведомеността за межкултурните различия, насърчаване на диалога между групите, оспорване на установените възприятия за различни култури, подхранване на специфични умения като справяне с радикализацията, изразяване на чувства и сътрудничество и проучване на решения на съществуващи конфликти. Това има за цел да създаде среда, в която всеки може да се учи от опита и знанията на другия. В крайна сметка, с по-добра комуникация, социални отношения и международно културно съзнание, общностите ще могат да прегърнат различията си и да формират по-силни връзки, които водят до по-голямо единство в рамките на ЕС.

2. Подхранването на специфични умения, като например справяне с радикализацията, помага за изграждането на по-здрава основа за общностите, за преодоляване на предразсъдъците и основаното на омраза поведение, често източник на межкултурни проблеми в ЕС.

Предоставянето на ресурси, които се фокусират върху подпомагането на хората да изразят чувствата си по конструктивен начин, като същевременно се учат как да работят заедно в сътрудничество, дори когато не са съгласни по конкретни въпроси, е от съществено значение за създаването на атмосфера на обмен и доверие. Освен това, това позволява на хората да оспорват предположенията за други култури и да изследват нови решения, които могат да сближат различните страни, вместо да ги разделят.

3. Повишаването на осведомеността за межкултурните различия е от решаващо значение за насърчаване на хармонията в ЕС, тъй като дава възможност на хората да бъдат изложени на непознати концепции, които може да са били непознати или неразбрани от тях преди това поради ограничено излагане или опит с други култури. Това помага за намаляване на осъдителното отношение към другите, което в крайна сметка може да намали негодуванието или враждебността между различните групи.

Изграждането на мостове между тези разделения може също да помогне за създаването на по-толерантно общество, което би подобрило качеството на живот във всички европейски държави.

4. Оспорването на установените възприятия за различните култури също е от съществено значение за подобряване на отношенията между членовете на различни общества, тъй като насърчава хората да мислят отвъд това, което смятат за правилно или грешно въз основа на техния собствен опит или произход, вместо да гледат на нещата от гледна точка на друга култура, за да придобият представа за това как другите могат да гледат на даден проблем по различен начин от тях - нещо, което може да ги накара да намерят общ език, когато обсъждат спорни теми или се опитват да разрешат конфликти между страните, участващи в проблем.

5. По-добри резултати в комуникацията, социалните отношения и международното културно съзнание означават намиране на начини как различни групи в региона на ЕС да се разбират по-добре, за да насърчи взаимното уважение, независимо от разногласията. Това изисква да се внимава с езика, използван при обсъждане на чувствителни теми, и да се слуша внимателно. Следователно, всяка страна има шанс да говори без прекъсване - два елемента, които се нуждаят от внимателно разглеждане, за да се постигне значим напредък, особено когато се опитвате да установите диалог между културите. Освен това предприемането на стъпки за прегръщане на различията чрез празнуване на празници, обичаи, традиции и т.н. предоставя на хората възможности да оценят онези, които са различни от тях самите, като същевременно придобиват по-значима оценка на собствената си култура - което води до по-хармонични условия на живот за всички участващи.

Защо изготвяме тази методология?

Проектът Saynorhobia ще включва четирифазен подход за борба с ксенофобията чрез форум театър. Първата фаза включва създаване на колекция от добри практики за борба с ксенофобията, която след това може да се използва като основа за разработване на обучение за справяне и намаляване на ксенофобията с креативни подходи като форум театър. Втората фаза на този проект е разработването на тази методология за обучение, в която опитни обучители ще създават интерактивни сесии, за да помогнат на участниците да разберат и адресират проблемите, свързани с ксенофобията, чрез творчески методи като форум театър и импровизация. Участниците ще бъдат насърчавани да черпят от собствения си опит, когато се занимават с тези теми и ще научат нови техники, които могат да използват, за да създадат положителна промяна в своите общности.

В третата фаза на този проект ще бъде създадена електронна платформа Saynorhobia. Тази платформа ще предостави онлайн ресурс за тези, които са завършили обучението, позволявайки им достъп до информация за ресурси и събития, свързани с борбата с ксенофобията с креативни подходи като форум театър. Той също така ще включва дискуссионна дъска, където участниците могат да споделят идеи, да задават въпроси или да изразяват притеснения относно работата си в тази област.

Четвъртата и последна фаза на този проект включва създаването на ръководство за справяне с ксенофобията чрез форум театър. Това ръководство очертава най-добрите практики за справяне с проблемите на ксенофобията и предоставя подробни инструкции как да разработите практически упражнения с помощта на форум театър. Техниките включват импровизация, разказване на истории чрез измисляне и разиграване на сценарии, създаване на интерактивни представления и други стратегии. Те са предназначени да представят точно ситуации от реалния живот и да дадат представа как хората изпитват дискриминация или страх в различни контексти.

Проектът Saynorhobia предлага иновативен подход за преодоляване на проблемите, свързани с ксенофобията, като използва творчеството и въображението като инструменти за създаване на положителна промяна в рамките на общностите. Комбинирането на традиционно образование с творчески методи като форум театър дава възможност на хора от всички сфери на живота – независимо от възраст или пол – да научат за проблемите, свързани с ксенофобското поведение и да развият набор от умения за ефективно справяне с него по увлекателен начин. Освен това, снабдявайки индивидите с необходимите инструменти за борба с предразсъдъците и нетолерантността, те стават овластени агенти за насърчаване на социалното включване в обществото като цяло.

1. Предложен подход

Ние използваме сценични техники (по-специално импровизационни и форум театър), за да се справим с ксенофобските нагласи сред учениците. Нашият подход включва използването на специално разработени сценични техники. Ние се фокусираме върху използването на импровизационен и форум театър, които са мощни инструменти, които насърчават творчески начини за решаване на проблеми и позволяват на участниците да изследват различни гледни точки в безопасна и подкрепяща среда. Импровизацията може да помогне на участниците да създадат спонтанни сценарии, докато форум театърът ги насърчава да разработят стратегии за справяне със социални проблеми като ксенофобията. Чрез комбинирането на тези два елемента ние даваме възможност на учениците да участват активно в смислени разговори за собствения си опит, както и за този на другите. Чрез този процес се надяваме, че учениците ще придобият по-задълбочено разбиране за сложността на подобни нагласи и как могат да оформят различни идентичности в даден социален контекст. Освен това, чрез осигуряване на атмосфера, в която всеки е насърчаван да изразява своите възгледи без страх от осъждане или подигравка, ние вярваме, че това ще доведе до повишена съпричастност към хората от различен произход – насърчавайки ги в крайна сметка да прегърнат разнообразието, вместо да го отхвърлят.

Защо използваме сценични техники?

- сценичните изкуства дават възможност на индивида да анализира и поставя под съмнение установените стереотипи и предразсъдъци
- сценичните изкуства активират въображението на актьорите/ участниците, като по този начин им дават възможност да си представят различни сценарии и изходи от определени ситуации
- сценичните изкуства отключват емпатията
- сценичните изкуства могат да предоставят различни нива на свобода по отношение на конструирането на въображаеми светове
- овладяването на импровизацията е ключ към успешното и ефективно приложение на форум театъра

Подходът към техниките на сценичните изкуства може да бъде мощен начин за преодоляване на културните и обществени ограничения, както и за развиване на творчески умения за решаване на проблеми. Използвайки тези техники, участниците могат да изследват границите на въображението си и да излязат с иновативни решения, които може да са били пренебрегвани преди. Импровизацията е особено важно умение при прилагането на форум театъра, тъй като позволява на хората да реагират спонтанно на промените в сцена или среда, без да се налага да планират предварително. Освен това, това им позволява да изиграят различни разкази и ситуации, което насърчава съпричастността и позволява на хората да получат представа за това, което друг човек може да мисли или чувства във всяка дадена ситуация. Техниките на сценичните изкуства също са полезни за изследване на трудни теми като расизъм и дискриминация в безопасна среда. Създавайки сцени, които се занимават директно с тези проблеми, участниците могат да придобият

по-задълбочено разбиране за сложността на системното потисничество и как то влияе върху живота на засегнатите от него. Чрез този процес те могат да развият състрадание към онези, които са непропорционално засегнати от тези несправедливости, като в крайна сметка спомагат за създаването на приобщаващо общество, в което всеки е ценен и уважаван.

2. Ролята на учителите

Защо учителите играят важна роля в процеса?

- учители/обучители като доверени партньори в процеса на формално и неформално образование
- учители/обучители като ключов ресурс за трансфер на знания, социални умения и възприятия
- учители/обучители, ръководещи процеса на емоционално съзряване и социализация на учениците

Учителите/обучителите като доверени партньори в процеса на формално и неформално образование

Нека започнем с определението за доверие и партньор. Според Tschannen-Moran то е свързано с наличието на хора, които споделят общи грижи и нужди и които ценят доверието в своите взаимоотношения (Tschannen-Moran, 2004). Ако разгледаме дефиницията на партньорство, партньорът обикновено се определя като лице, което се занимава със същата дейност с друго лице или лица. И в двата случая поне двама души участват в действие.

Като вземем тези два термина в областта на образованието, можем да се позоваваме на доверено образователно партньорство. Партньорът се възприема като равен, който е там, за да помогне и да окаже подкрепа, най-вече що се отнася до учениците. В резултат на това съвместната работа на учител и ученик е от съществено значение за установяване на доверено партньорство, насочено към постигане на целите на учебния процес.

Изследванията показват, че учениците се ангажират по-добре с ученето, държат се по-добре в клас и в различни ситуации, когато се доверяват на своя учител. Когато връзката между учител и ученици е силна, могат да се наблюдават подобрения в ангажираността на учениците в образователния процес – учене и преподаване, посещаемост, академични резултати.

Погледнато към образователния процес, формалното образование, което е най-известната форма на образование, тъй като се случва в образователна институция, е структурирана и системна форма на обучение. Докато неформалното образование се случва извън официалната учебна програма, смесвайки формално и неформално образование.

Неформалното образование набляга на доброволното и активно участие и е тясно свързано с нуждите и интересите на участниците.

Представянето на форум театър може лесно да се използва в различни учебни контексти, във формалното и неформалното образование.

Връщайки се към доверието и партньорството, учителите и обучителите трябва да бъдат и действат като доверени партньори, подкрепящи учениците в този процес. Учениците може да са несигурни и по-малко

уверени в уменията си да действат, но основната цел на форум театъра е да бъде образователен инструмент, така че учениците да разбират социалните реалности, ксенофобските действия и други дискриминационни практики на поведение и да се научат как да се борят с тези нагласи. Така че учителите и обучителите трябва да изградят доверие и да насърчават своите ученици. Те могат да използват следните начини за изграждане на доверие:

Бъдете ясни – Форум театърът има специфични правила, които могат да бъдат предадени на учениците по прост и разбираем начин. Когато предоставяте информация и давате инструкции, уверете се, че те са ясни за учениците и те разбират вашето послание и какво трябва да направят.

Бъдете подготвени – доверието на учениците нараства, когато имат подготвен човек пред себе си. Подгответе се добре, уверете се, че знаете много добре правилата на форум театъра и как се прилага. Също така подгответе учениците с импровизационни техники и игри, така че да се чувстват по-уверени, когато играят форум театър.

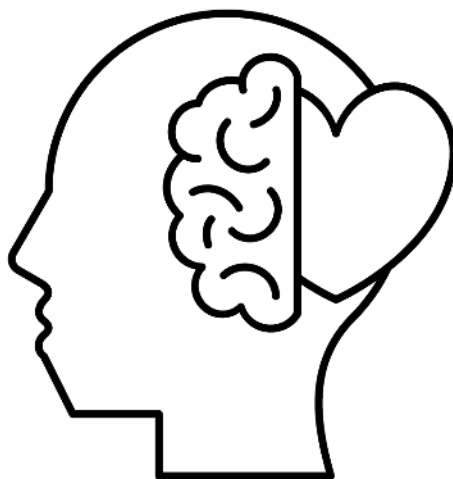
Бъдете ангажирани – вашето отношение е много важно, учениците се доверяват на надеждни хора. За да спечелите доверието им, трябва да покажете ангажираност към тях и да удържите на дадената им дума.

Бъдете свързващи и подкрепящи – първата стъпка за свързване с учениците е да ги изслушате внимателно и да им дадете своята подкрепа. Покажете, че оценявате техния принос и усилия, когато изпълнявате форум театър. Присъствайте по време на сесията, тъй като учениците могат да усетят дали сте прекъснати и умът ви е някъде другаде.

Учителите/обучителите като ключов ресурс за трансфер на знания, социални умения и възприятия

Прехвърлянето на знания, социални умения и възприятия на учениците в образователния процес е изкуство, в което учителят е художникът, който трябва да бъде много опитен в използването на правилните инструменти и методи. Използвайки правилния метод на обучение, учителите могат да създадат приятелска атмосфера и да насърчат учениците да преодолеят личните ограничения, страхове, да изградят доверие и да разширят знанията.

Официалното образование може да бъде твърдо и строго чрез традиционните начини на преподаване, които разчитат на предаване на информация. Докато алтернативните методи на обучение ангажират учениците, те разчитат на включването на всички сетива на участниците.

Форум театърът е специфичен и същевременно ефективен метод, който дава на учителите възможността да предават знания, социални умения и възприятия по безгрижен начин. Методът предлага перфектната настройка, при която учениците ще могат да разберат социалните реалности, ксенофобските нагласи, потисничеството, дискриминацията, да размишляват върху тях и да действат, за да им се противопоставят. В допълнение към знанията, които ще придобият за социалните реалности, те ще развият социални умения като ефективна комуникация, разрешаване на конфликти, активно слушане, емпатия и разбиране на сложни ситуации от реалния живот.

Преподаватели/обучители, ръководещи процеса на емоционално съзряване и социализация на учениците

Емоционалната зрялост и социализацията на учениците е изключително важен процес, който влияе не само върху академичните резултати и постижения на учениците, но и върху ежедневието им живот и взаимоотношенията с другите. Известно е като социално-емоционално учене (SEL), което се определя от образователните специалисти като „процес на развитие на самосъзнанието, самоконтрола и междуличностните умения, които са жизненоважни за училище, работа и успех в живота“.

В резултат на това емоционалното и социално развитие на учениците се отразява на техния растеж и процес на учене. Изследванията показват, че учениците с добро социално и емоционално развитие са по-щастливи, по-мотивирани са да учат и участват в дейности в клас, показват положителни нагласи и имат по-високи академични резултати от връстници с по-слабо развити емоционални и социални умения (Hyson 2004; Kostelnik et al., 2015).

Също така специалистите подчертават критичната роля на родителите и семейството в социално-емоционалното развитие на децата.

Междувременно, извън ролята на родителите в този процес, учителите стават ключови участници в ръководенето на процеса на емоционална зрялост и социализация на учениците, тъй като те прекарват по-голямата част от времето си в училище. Социално-емоционалното обучение навлезе в образователната система и е все повече в светлината на прожекторите. От учителите се очаква да учат учениците как да издържат изпити, да изпълняват задачи и да станат човешки същества, които имат необходимите умения, за да успеят в училище и в живота си.

Наистина учителите осъзнават отговорността си да помогнат на учениците да постигнат добри академични резултати и да им помогнат в личностното израстване. Целият процес допринася за превръщането на учениците в добре развити личности, готови да се справят с различни житейски ситуации и да успеят.

Във връзка със социално-емоционалното развитие на обучаваните специалистът идентифицира три ключови елемента:

- Актьорска игра: подчертайте подходящото поведение на учениците от социална гледна точка и начини, които стимулират ученето.
- Чувство: учениците са способни да разбират емоциите на другите и да контролират собствените си емоции
- Мислене: учениците поддържат фокуса, регулират вниманието и мислите.

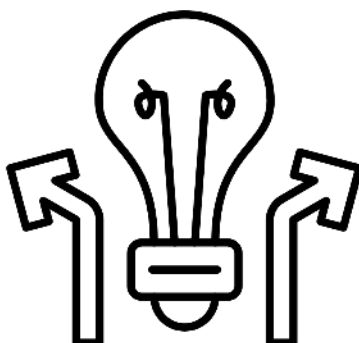
За насочване на учениците през тези елементи ролята на учителите е от решаващо значение и те трябва да използват подходящи методи и стратегии, допринасящи за социалното и емоционалното развитие на учениците. Свързани с използването на форум театър и изпълнителски изкуства, те включват и трите елемента и допринасят за тяхното развитие. Учениците, изпълняващи форум театър, научават как трябва да се държат социално подходящо, тъй като форум театърът създава конфликтни ситуации като прояви на ксенофобия, расизъм, дискриминация, насилие, които трябва да бъдат адресирани и завършва с най-добрите решения, предложени от публиката за разрешаване на тези конфликти.

Продължавайки по-нататък, учениците могат да разберат чувствата на другите, влизайки в ролята на героя, също така те могат да научат за собствените си чувства по време на размисъл след пиесата. Актьорството помага на участниците да се научат как да контролират собствените си емоции в различни житейски ситуации.

Поради своята сложност, форум театърът предизвиква мисленето на учениците, от тях се изисква да останат концентрирани, да регулират вниманието и мислите си, докато играят, докато отразяват, докато правят прехода от героя към реалната личност, която са и обратно. По време на целия процес учениците практикуват умения за решаване на проблеми, емпатия, критично мислене, самосъзнание, самоконтрол и междуличностни умения.

Каква е ролята на учителя в целия този процес?

Учителят е навигаторът, който напътства учениците, подкрепя ги и обръща внимание на целия процес. Използвайки силата на форумния театър и методите на перформативното изкуство, учителите насърчават социално-емоционалното развитие, създават връзки и добри отношения с учениците, помагат им да се чувстват сигурни и уверени, подобряват социалното поведение, намират решения на конфликти и социални предизвикателства, като помагат на учениците със социално-емоционална зрялост, да се справят с проблемите в реалния живот и ги превръща в добре закръглени личности.

3. Нужда от ресурси

- Идентифицирани пропуски в знанията и подготовката на учителите по отношение на прилагането на креативни интерактивни методи
- Нужда от ресурси, идентифицирана от учителите

Според анализа на данните, събрани от проучване, специално проведено за целите на проекта сред учители в седемте държави на партньорските организации, форум театърът е приложим към основната тема на проекта. Учителите, обаче, по-скоро нямат опит в използването на този метод. Една от причините може да е липсата на ресурси, тъй като малка част имат достъп до такива. Учителите твърдят, че новият творчески подход ще бъде най-ефективен в тяхната работа с враждебното отношение на младите хора.

Над половината учители смятат, че уъркшопът би бил най-полезният им помощник за прилагане на форум театъра в работата им. Те го намират за привлекателен и като ресурси: интерактивни модули и видео уроци.

Основните препоръки от проучването са следните. Има само малко количество подходящи ресурси, с които разполагат учителите и младежките работници относно творческите начини за справяне с ксенофобията. Дори и да има такива, много от анкетираните не знаят за тях. Следователно създаването, както и каналите за разпространение на такива ресурси, трябва да бъдат подобрени (може би чрез социални медии или сътрудничество между училища и т.н.).

Обучения, видеоклипове, онлайн курсове и наръчници за креативни начини за смекчаване на ксенофобските нагласи сред младите хора трябва да бъдат разработени и разпространени между учителите и работещите с младежи.

Нуждата от ресурси е силно изразена във всички партньорски държави. Препоръките на учителите са насочени към подпомагане на образователния процес със съвременни средства, базирани на креативни методи.

Учителите трябва да използват по-креативни интерактивни методи и инструменти за повишаване на осведомеността относно културното многообразие и ангажиране на учениците в борбата с ксенофобията. Учителите, работещите с младежи, обучителите и другите преподаватели също се нуждаят от допълнителни ресурси и подкрепа, за да помогнат на учителите да повишат осведомеността за културните различия и да им помогнат да започнат да предизвикват установените възприятия за различни култури в работата си. Преподавателите, които работят с деца в класните си стаи, трябва да бъдат обучени как най-добре да се справят с расизма в класната стая, защото им е трудно, когато се справят с враждебните настроения или ксенофобията срещу учениците, които от различен произход. Учителите трябва да получат подкрепа под формата на упражнения, примери, описание на практически въпроси, добри практики и др., за да се чувстват уверени, използвайки креативната методология и инструменти.

МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ФОРУМ ТЕАТЪР СРЕЩУ КСЕНОФОБИЯТА

1. Преглед на концепцията на методологията

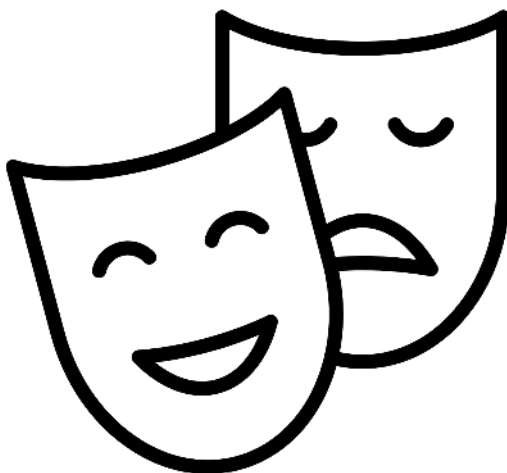
Вдъхновени от силата на сценичните изкуства за справяне със социални проблеми и противодействие на установените нагласи и предразсъдъци, ние решихме да създадем методология за представяне на форум театър срещу ксенофобията. Методологията може да послужи като практически инструмент за предлагане на стъпките към извличане на най-голяма полза от творческите театрални приложения сред групи ученици.

Методологията се състои от 3 модула:

МОДУЛ 1: Овладяване на принципите на импровизацията за изграждане на солидна основа за прилагане на форум театър

МОДУЛ 2: Представяне на форум театър – принципи и практически съвети

МОДУЛ 3: Сценарии за представяне на форум театър

МОДУЛ 1 представя импровизационния театър като средство за ефективно прилагане на форум театър, базиран на импровизация и само основни сценарии. Състои се от теоретична основа, както и практически игри за придобиване на опит в активирането на творческия потенциал и отблокирането на страховете и напрежението, свързани с изпълнението.

МОДУЛ 2 обяснява философията на форум театъра и неговия генезис като приобщаваща и ангажираща форма на театър, свързана с теми за социална справедливост. Той също така представя „правилата“ за практикуване на форум театър въз основа на рамкиране на сценарии и импровизация.

Практическите съвети, представени в този модул, обясняват и крайната цел на подобно представяне, която е да се постигне най-благоприятният изход от конфликтна ситуация, като по този начин се предизвикат, анализират и преодолеят ксенофобските нагласи.

МОДУЛ 3 се състои от банка от сценарии, които могат да се използват за практикуване на форум театър. Всеки от тях въвежда само основна информация за това кои са героите, какво правят и къде го правят. Всяко форум театрално представление може да се основава на базов сценарий и след това да се развива в съответствие с намесите и предложенията на публиката, както и с рефлексивността и креативността на „актьорите“.

Как да приложим методологията стъпка по стъпка?

Преди да започнат поетапното прилагане на тази методология, хората, които я прилагат, трябва да отделят известно време, за да обсъдят основните теми на ксенофобията и отхвърлянето, основано на стереотипи и предразсъдъци. Те трябва да са наясно със значението и проявленията на подобни нагласи, въпреки че някои от тях може дори да споделят такива.

Стъпка 1: Овладейте принципите на импровизацията, като се запознаете с принципите на импровизацията и след това ги приложите в импровизационни игри. Започнете с най-лесните игри, „Игри за загреване, преодоляване на напрежението и научаване на основни принципи“ (МОДУЛ 1). Нека това първо упражнение/събиране бъде изцяло фокусирано върху освобождаване на напрежението и отблокиране на страховете. Все още не въвеждайте форум театър.

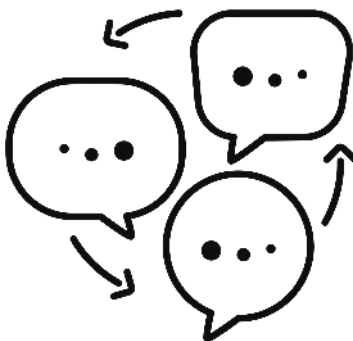

Стъпка 2: Продължете процеса на подготовка, като играете импровизационни игри. Започнете, като играете 2-3 от най-лесните игри, но след това изберете още 2-3 от „Игри за напреднали за развиване на допълнителни умения“ (МОДУЛ 1). Нека тази втора стъпка (второ събиране/упражнение) бъде изцяло насочена към преодоляване на напрежението, страховете и активиране на креативността. Все още не въвеждайте форум театър.

Стъпка 3: Въвеждане на знания и правила за форум театър (МОДУЛ 2).

Загрейте с 1 лесна и една напреднала импровизационна игра преди всяко упражнение/спектакъл във форумния театър (МОДУЛ 1) Ако изпълнявате няколко сценария в едно събиране/спектакъл, загревайте само преди първия. Редувайте игрите всеки път. След загревката изберете сценарий от банката (МОДУЛ 3) и сформирайте група от актьори и публика.

Разпределете ролите от сценария, изберете Жокера и играйте.

Стъпка 4: Взаимодействайте с публиката, като използвате модериращата фигура на Жокера. Нека публиката предложи определена промяна в хода на действието, като се позволи на доброволци от публиката да излязат на сцената и да станат част от спектакъла. След достигане до най-благоприятния и удовлетворяващ край на представлението, цялата група може да използва известно време, за да обсъди и анализира какво се е случило в представлението, кои действия са провокирали конфликта, кои действия са го разрешили и защо.

Стъпка 5: След известно време, например когато всички сценарии са изиграни, учениците могат да измислят свои собствени основни сценарии, като създадат рамка, базирана на информацията КОЙ, КАКВО и КЪДЕ.

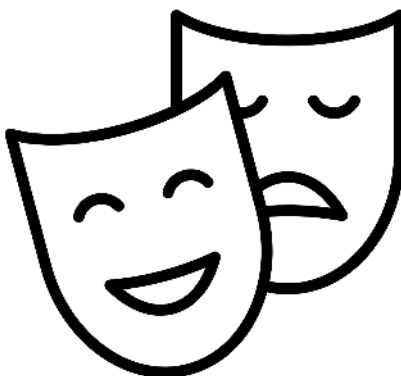
Стъпка 6: За да разнообразите дейностите си, след като се запознаете с форум театъра, можете да изпробвате някои други приложения за форум театър (изброени като Допълнителни ресурси).

МОДУЛ 1: Овладяване на принципите на импровизацията за изграждане на солидна основа за прилагане на форум театър

Теоретична основа – основен принцип на импровизацията във връзката им с форум театъра

Думите „импровизирам“ и „импровизация“ са от латински произход и се състоят от три части – „im“, префикс, използван като отрицание, „pro“, което означава „да предхождам“ и „visare“, което означава „да видя“. С щипка въображение човек лесно може да преведе глагола като „да правиш нещо без предварителна подготовка или да се справяш с неочаквана ситуация“. Нуждата от импровизация може да изглежда стара като света, но всъщност тя намира своите основания в днешния свят повече от всякога. Ако си представим 21-ви век като безмилостна видеоигра, в която всички герои са взаимозависими и въввлечени в сложна мрежа, която винаги се променя, бихме могли да осъзнаем, че съвременните хора имат нужда от различно осмисляне, или с други думи - различна гледна точка към свят. Хората днес общуват по различен начин и много по-интензивно, използват ежедневно технологиите и имат достъп до тонове информация, възприемат и учат с безпрецедентна скорост. Всички тези промени и предизвикателства изискват нова перспектива на човешкото поведение, която е много по-гъвкава, адаптивна и импровизационна от всякога.

Импровизацията е творчески процес, който се случва „тук и сега“. Просто си представете състезатели в Survivor и се опитайте да помислите как биха могли да „оцелеят“, без да импровизират и използват комбинативно мислене. Някой би възразил, че импровизацията не означава нищо, защото не се основава на знания. И биха сгрешили. Защото цялото знание и опит, които сме натрупали и съхранявали през целия си живот, всъщност е основният двигател на нашата импровизационна способност.

Импровизационният театър датира отпреди въвеждането на писмеността, когато древните хора са играели около огъня. Те обикновено пресъздавали сцени от това, което възприемали в света или практикували мистични ритуали, отдавайки се на спонтанност и въодушевление. Върхът на своето развитие достига през втората половина на 16-ти век с италианската импровизационна комедия - *commedia del'arte all'improvviso*. Около края на 18-ти век импровизационният театър започва да губи своето влияние, само за да бъде преоткрит преди няколко десетилетия от театрални педагози и режисьори като Виола Сполин и Кийт Джонстън. Това са хората, които дават облика на съвременния импровизационен театър, като изобретяват импровизационни принципи, системи и игри.

Импровизационният театър по своята същност е арена на **спонтанността**. Тази арена е паралелна реалност на ръба на рационалното и спонтанното съзнание. Актьорът овладява ситуацията, идеята и персонажите, но дава свобода на спонтанно родените си мисли и реакции. Трите ключа към това специално място са **въображение, внимание и вдъхновение**. Но те могат да отключат вратата само ако актьорът се отърве от блокиращия ги **страх**. Описаният механизъм винаги работи в контекста на **комуникацията** или взаимното създаване на въображаем свят рамо до рамо с партньор (актьор, приятел, сътворец).

В импровизационния театър всички сцени от пиесата се измислят тук и сега, няма предварителен сценарий, а само ключови обстоятелства, даващи информация кой, къде и какво се случва. Обикновено публиката подсказва тези обстоятелства, като предлага кои са хората на сцената (напр. каква е професията им), къде са и какво правят. Всички детайли и взаимодействия на сцената се измислят от актьорите в момента. Някои от най-важните импровизационни принципи, които отключват творческия потенциал на актьорите са:

Принцип на съгласие („да, и...“) – този основен импровизационен принцип напомня на актьорите, че каквото и да е предложено по време на импровизираната сесия, те трябва да кажат „да“ и да продължат, като го надграждат. Ако звучи невъзможно, просто гледайте "Yes Man" с Джим Кери. Но не забравяйте, че докато в действителност последствията от неконтролираното съгласие може да изглеждат катастрофални, в театъра то може да ви доведе до безценни открития.

Принципът „Нищо не е грешно“ - когато изградите въображаема ситуация тук и сега, е много важно да освободите ума си и да сте сигурни, че никой няма да ви обвини или упрекне за нищо. Ето защо трябва да приемете всички предложения като верни и валидни, да ги интегрирате и да използвате всичко, което се ражда в момента като строителен материал.

Принцип „Накарайте партньора си да изглежда добре“ – този принцип ви напомня, че най-важното нещо не е да се конфронтирате с партньора си, а да го отстоявате. Когато действате заедно с партньор, винаги трябва да се стремите да извлечете най-доброто от него. Така биографията и отношенията между героите се създават бързо и ефектно. Следването на този принцип ви помага да избегнете конфликти по време на импровизация.

Принцип „Стремете се да бъдете обективни, а не оригинални“ – когато се опитвате да предложите оригинални идеи само заради тяхната оригиналност, истинността на сцената се унищожават и тя става непроследима. Ако се стремите да бъдете обективни и да покажете истинската си същност в сцената, ще успеете, защото държите на собствената си интуиция и импулси, които ви правят интересни и различни от другите.

Груповият принцип - когато сте част от импровизационно представление, винаги трябва да се опитвате да бъдете част от групата и да я възприемате като един жив организъм. Трябва да следите ситуацията на сцената, за да имате навременни и адекватни реакции във всеки един момент.

Но защо ни е грижа за импровизацията, ако всичко, което искаме, е да поставим под въпрос нашата преценка, предразсъдъци и стереотипи за хората, които са различни от нас? Е, като всеки дълбоко вкоренен навик, ксенофобските нагласи могат да бъдат трудни за преодоляване или дори да бъдат подложени на обсъждане. Ето защо първо трябва да отхвърлим всички субективни и аналитични възприятия на нашето същество и да се потопим в необятния свят на непознатото, непланираните, неочакваните творчески решения. И така, накратко, импровизацията ще бъде инструментът, а форум театърът ще бъде форматът на това приключение. За да сте подготвени да правите форум театър, първо трябва да отключите творческия си потенциал. Това е точно като пеенето - ако искате да изпеете нещо красиво по възможно най-красивия начин, първо трябва да загреете гласните си струни с правилните упражнения. И така, ето няколко упражнения и игри, за да загреете креативността си и да активирате въображението си.

Практически съвети – импровизационни игри

Описаните по-горе принципи могат да се упражняват и усвояват чрез различни импровизационни игри. Изиграването и свикването с тях е много важно като предварителна подготовка за представяне на форум театър. Те ви помагат да се отпуснете, да използвате креативността си, да се освободите от всички видове блокиращи страхове, очаквания и себеизисквания.

Игри за загаряване, преодоляване на напрежението и научаване на основни принципи

"Позволи ни..."

Правила: Всички участници са разпределени в стаята. Един от тях (който го направи първи) казва на глас: „Хайде...“, добавяйки някакво действие (напр. хайде да скочим на един крак, хайде да танцуваме, хайде да пляскаме с ръце и т.н.). Всички останали повтарят развълнувано същото нещо, което са чули „Нека...“ и всички започват да извършват това действие. По някое време, докато го прави, друг участник казва „Нека...“, въвеждайки друго действие. Всички останали възбудено повтарят това предложение и започват да извършват предложеното действие. Играта може да продължи в колкото рунда желаете за 5-10 минути.

Цел: овладяване на принципа на приемане, развиване на чувство за колективност, работа в екип и усещане за груповата динамика.

„Имам нужда, имам нужда, имам нужда...“

Правила: Всички участници са в кръг, един отива при произволен друг и му казва три неща, от които се нуждае спешно и бързо. Получателят на информацията си спомня последното, отива при друг произволен участник и изброява три неща, от които се нуждае, като започва с последното чуто и добавя две нови. След известно време играта може да стане по-сложна, като помолите двама или трима участници да започнат играта по едно и също време. Играта може да продължи 5-10 минути.

Цел: овладяване на принципа "нищо не е грешно", развиване на рефлексивност, асоциативно мислене, бързи реакции.

„Играта на ходене“

Правила: Всеки ходи произволно в стаята. Учителят казва "стоп, сега само един да върви". Който реши, тръгва пръв и когато спре, веднага трябва да тръгне друг, но винаги само един по един. Постепенно може да се усложни и двама или трима да ходят едновременно. Играта може да продължи 5-10 минути.

Цел: развиване на концентрация, работа в екип

"Броене"

Правила: Всички участници се подреждат в кръг и започват да броят от 1 до 20, но без определен ред кой следва да брои. Ако някой сгреша или двама души преброят едно число едновременно, играта започва от 1. Играта може да продължи до достигане на 20.

Цел: създаване на усещане за групова динамика, за принадлежност към групата като единен организъм, развиване на концентрация (внимание).

"Зип - Зап - Боинг"

Правила: "зип" означава да пляскате в една посока, "зап" означава да пляскате на случаен човек, "боинг" е да промените посоката. След като правилата бъдат усвоени, целта не е да играете за победа, а да започнете да възприемате отношението на другите участници. Например, ако някой каже "зип" с определен, специфичен жест или интонация, другите трябва да го заемат и да го повтарят всеки път, когато "зипват". Играта може да продължи 5-10 минути.

Пример: [\(193\) ZIP-ZAP-BOING | занимание за загряване - YouTube](#)

Цел: загряване, изграждане на характер

Игри за напреднали за развиване на допълнителни умения

„ Аз съм, аз съм, аз съм“

Правила: Участниците се нареждат в кръг, един влиза в кръга и казва „Аз съм...“, друг отива до него и бързо добавя асоциативно „Аз съм...“.

Например, ако първият каже „Аз съм дърво“, вторият може да каже „Аз съм листо“, третият – „Аз съм есен“ и т.н. Когато в кръга има четирима души, последният пипва другите трима, за да излязат и останалият в кръга повтаря казаното от него. И отново хора започват да влизат в кръга.

Играта може да продължи 5-10 минути.

Цел: Овладяване на принципите „приемане“ и „нищо не е грешно“; овладяване на асоциативно мислене и креативност.

„Еволюция“

Правила: Участниците се подреждат в голям кръг. Човек влиза в кръга и започва да се разхожда (в кръг), ходейки нормално. След него 3-4 души се нареждат един след друг, като всеки взема типична характеристика от предишния (напр. махане на ръце/крака при ходене) и я преувеличава/изопачава.

Цел: овладяване на принципа „нищо не е грешно“, развиване на чувство за характер.

„Огледало“

Правила: Всички участници се разделят на двойки. Първо единият от всяка двойка води с движенията си, а другият, застанал срещу него, повтаря движенията като в огледало. След 1-2 минути се разменят и този, който е повторил действията, става водещ. След още 1-2 минути всяка двойка трябва да започне да се движи в синхрон, като непрекъснато си подават топката и се следят на принципа - всеки води, всеки следва.

Цел: развиване на работа в екип, рефлексивност.

„Какво харесвам в теб“

Правила: Всички участници застават по двойки и всеки казва три неща, които харесва в другия. След това двойките се разменят и всеки споделя три неща, които харесва в новия си партньор. Това се повтаря в продължение на няколко рунда, докато двойките се изчерпят.

Цел: овладяване на принципа „накарай партньора да изглежда добре“, стимулиране на честност и обективност.

"О, групо, покажи ми!"

Методология за прилагане на форум театър срещу ксенофобията

Правила: 5-6 души стоят в редица. Останалите, които не участват, са помолени да измислят дума/предмет. Който измисли дума/предмет, трябва да каже „О, група, покажи ми...“ (напр. мост) . Участниците имат 3 секунди, за да конструират този предмет с телата си. Всяка участваща „група“ може да се опита да изгради 4-5 думи/елемента и след това да ги смени с други.

Цел: овладяване на работата в екип, развитие на креативността и асоциативното мислене.

"Ние сме"

Правила: 5-6 души стоят в редица. Останалите, които не участват, са помолени да измислят дума, която не е предмет. След като получи думата, един от участниците излиза напред и казва „ние сме...“, добавяйки асоциация към изречената дума и всички участници имат три секунди, за да създадат заедно образа на това, което първият участник е заявил, използвайки своите тела. След това започват импровизиран монолог от името на изображението, като всеки добавя по едно изречение към него. Например, ако изречената дума е запалка и първият участник каже асоциативно „ние сме пожарогасител“, участниците създават образа на пожарогасител и започват неговия монолог, като последователно казват „Много съм зает“; „Навсякъде около мен има огънове“, „Нямам време за моите хобита“, „Хората ме забелязват само когато имат нужда от мен“. Монологът може да продължи, докато описаният образ остане достатъчно богат или докато всеки участник добави 2 изречения в монолога.

Цел: научаване как да създавате герои, овладяване на принципите „нищо не е наред“ и „приемане“.

„Сцени за двама“

Правила: Всички се разделят на две редици и започват да излизат по двойки от едната и от другата редица. Всяка двойка разменя общо три изречения като диалог, в който трябва да отговори на въпросите кои са, къде са и какво правят. Например S1 казва „Колко е пораснала тревата на този стадион, сестро“, S2 казва „Нищо чудно, че искаха да я косим“, S1 „Е, ние сме най-бързите косачи в града и започва след час“. Целта е само в три изречения да се даде възможно най-голяма биография на героите и смисъл на ситуацията, следвайки основната рамка кой, къде и какво. Играта приключва веднага след като всички са били част от една двойка и един диалог. Ако е възможно, може да се играе още един рунд на играта.

Цел: стимулиране на креативността, развиване на бърза мисъл и научаване как да следват партньора

„Седем несъществуващи неща“

Правила: Участниците се подреждат в кръг. Един от тях влиза в кръга, а друг им дава задачата да кажат седем несъществуващи неща, например седем несъществуващи езика. След всяко посочено от човека в кръга, останалите ентузиазирани и насърчително извикват посоченото число - едно, две, три и така до седем. Например, човекът вътре в кръга крещи „странголиан“ - другите викат „едно“, човекът вътре крещи „боргундиан“ - останалите викат „две“ и т.н.

Цел: Овладяване на принципите „нищо не е наред“, преодоляване на напрежение и блокажи

„Замразяване“

Правила: Участниците се подреждат в кръг. Двама от тях влизат в кръга и започват да разиграват произволна сцена. В един момент някой от останалите участници казва „Стой“. Двамата действащи вътре в кръга замръзват, а този, който е казал „Замръзни“, докосва един от двамата замръзнали хора в кръга и заема неговото място в същата физическа позиция на тялото. Докоснатият се връща в кръга. Новият човек в кръга започва да играе нова сцена, като променя обстоятелствата на ситуацията. Можете да изиграте няколко рунда на играта.

Цел: Развиване на творческия потенциал и уменията за бърза смяна, които са много важни за форум театъра.

„Напред и назад“

Правила: 2-3 души започват да разиграват сцена по тема от въобразяем екшън филм. Сцената трябва да бъде изградена от по-малко думи, но повече движение и действия. Друг човек, който е назначен за навигатор на играта, започва да казва команди като „Стоп“, „Назад“, „Напред“. Хората, които действат, изпълняват командите, като превъртат ситуацията назад и напред. Можете да я играете, докато историята свърши и след това да завършите с превъртане до началото.

Цел: Развиване на концентрацията; научаване как да преминавате към различни ситуации, което е важно умение, когато играете форум театър.

Какво ни е необходимо?

Прилагането на практиките, описани в този модул, изисква само подходящо пространство. Под подходящо пространство разбираме всяко открито или затворено пространство (може да бъде парк, училищен двор, класна стая, сцена и т.н.), което побира най-малко 20 души и може да осигури тяхното свободно и безпрепятствено движение в пространството. Импровизираната тренировка може да продължи един, два или повече часа в зависимост от наличното време. Ако се използва като въведение в прилагането на форум театър, може да продължи по-малко - 10-20 минути, или времето, необходимо за прилагане на 2-3 импровизационни игри.

Ръководство на учителите – роля и дейности

Вниманието и действията на учителите при прилагане на практиките в този модул трябва да са съобразени със следните препоръки. Учителят:

- Преценява кои игри да избере за конкретната дейност – в началото е добре да избира по-лесни игри, с които учениците да свикнат. След това постепенно усложнете правилата или въведете нови игри.
- Определя правилата на всяка игра, но без да определя кой започва/ участва. Това е въпрос на инициатива на самите ученици, важното е всички да имат равни възможности за участие.
- Наблюдава игрите и реакциите на учениците. Намесвайте се само когато е необходимо – например, за да изясните правилата, да дадете насока, когато задачата не е достатъчно ясна и т.н.
- Преценява кога да приключи играта – когато творческият потенциал на участниците е изчерпан, когато груповата динамика е нарушена или когато принципът е усвоен в достатъчна степен.
- Внимава да не осъжда или санкционира учениците за това, което са казали. Тези игри трябва да са безопасна територия за каквото ви хрумне.

МОДУЛ 2: Представяне на форум театър – принципи и практически съвети

Теоретична основа – основен принцип на форум театъра

Форум театърът е форма на приобщаващ, интерактивен театър, който много често се използва за постигане на определени социални цели. Базиран е на Театъра на потиснатите на бразилския режисьор Аугусто Боал, в който публиката участва в представлението, като има силата да го промени. Боал (1931 - 2009) е бразилски театрален режисьор, драматург, теоретик на драмата и политически и културен активист. Поради противоречивия характер на учението си той е преследван, арестуван, измъчван от режима и прекарва няколко години от живота си в изгнание. Той развива своя "Театър на потиснатите" като театрален метод, базиран на книга, наречена „Педагогика на потиснатите“. Той също така поставя своя метод в контекста на цяла естетическа система.

Театърът на потиснатите на Боал е изграден върху конкретна естетика, която се стреми да разгадае уникалността на света и човешките същества като негови градивни елементи. Той настоява, че „ **разбирането** , **познаването чрез опит** и **експериментирането** разширяват способността за разпознаване, възприемане и учене“. Аугусто Боал размишлява върху тези три процеса и заявява:

„Те се разширяват отвъд границите на моето запитване и ме изправят лице в лице с това, което дори не съм търсил. „Не търся, намирам!“ каза Пикасо. Ние правим същото, когато в преследване на тази цел се посвещаваме на това да виждаме това, което гледаме, да слушаме това, което чуваме, да усещаме това, което докосваме, да пишем това, което мислим. Всички сме Пикасо, всеки в своята степен. . . и по нашия собствен начин.“ (*Boal, A., Естетиката на потиснатите*, 2006, Routledge)

Както коментира Шанън Айви, професор по театър в Държавния университет на Южна Каролина, работата на Боал *„цели да даде възможност на **маргинализираните групи от населението и техните съюзници** чрез репетиране на творческо съвместно решаване на проблеми“.*

Форум театърът предлага много груба структура на представлението, базирано най-вече на конкретна тема по актуален социален или политически въпрос, който е важен за група или групи от хора. Може да се импровизира предимно само с рамка на история. Основната характеристика на тази история е фактът, че главният герой се оказва в момент на криза. Публиката има силата да предлага решения на тези проблеми. Така сценарият може да бъде „пренаписан“, за да се реши кризата по алтернативен и подходящ начин.

Форум театърът е по-скоро творчески метод, отколкото фиксирана процедура. Той е много по-фокусиран върху артистичния процес, отколкото върху артистичния продукт. Форум театърът се фокусира върху усещанията, върху чувствата, породени в конкретна ситуация тук и сега, върху емпатията. Обучава чрез възпроизвеждане на реалността. Твърди се, че проблемът, ако бъде игнориран, не се подобрява и може да бъде разрешен само чрез активно участие. Ето защо той има силата да предизвиква нашите фиксирани възприятия - да привилегирова „единностите“ вместо „наборите“ и „знаците“ вместо „символите“. Това е точно точката, в която форум театърът, базиран на естетиката на потиснатите, пресича импровизационния театър. Когато използваме и двете като инструменти и източници на определена ментална нагласа, можем да натрупаме знания и съзнание за богатството, уникалността и безкрайния потенциал на себе си и реалностите около нас.

Във форум театъра публиката си сътрудничи, участва и е активно ангажирана в преживяването. Границите между публика и актьори са много условни. Разказването може да дойде и от двете страни. Не се залага на сценография – декор и реквизит. Няма нужда от композитор, особено ако сценарият се изгражда в момента. Тъй като служи за определени цели, свързани с развитие и разширяване на полето на нашия опит, той е подходящ за прилагане от различни хора, които не са непременно професионални актьори.

Опитът на форум театъра, приложен в контекста на настоящата методология, се основава на импровизация и разчита в много ограничена степен на предварително зададени сценарии. Помага ни да репетираме малките неща, за да можем да правим и да се справяме с големите неща; да преминем от идеи към действие заедно. Целта е да се променят нагласите, действията, реакциите. Не е необходимо да е нещо голямо, стига да носи промяна.

Във форум театъра главният герой не може да получи това, което иска, поради определен вид предразсъдъци и обвинения, отправени към него. Ето защо първата задача на спектакъла и на публиката е да разберат какъв е този предразсъдък, да го деконструират и след това да го посочат. Във форум театъра идентифицирането на това специфично отношение се случва чрез изиграването му. Това е възможна задача за публиката, защото във форум театъра публиката се трансформира от зрител в участник, тоест някой, който гледа и действа.

Основните принципи при създаване на форум театрални спектакъл са:

- Главният герой има опции.
- Антагонистът може да се промени.
- Съюзникът (публиката) може да промени хода на действие.

Практически съвети – как да играем форум театър

За да се почувства готов да скочи в дълбоките води на форум театъра, човек трябва да се чувства свободен да изрази себе си. Това е нещо, което може да се постигне чрез импровизационни тренировки и игри. Следвайки стъпките за прилагане на тази методология, обяснени по-горе, учениците могат да придобият този опит чрез усвояване на импровизационните принципи и след това да продължат да създават своите форум театрални представления по смислен и ефективен начин.

Появата на спектакъл, базиран на форум театър, става чрез набиране на участници и публика. Това може да се случи и след предварително разпределение, но ако се прилага в клас от ученици, можете да започнете с въпроса кой иска да участва като част от изпълнителите. Предложените сценарии в МОДУЛ 3 могат да послужат като основа за разпределение на ролите. Това означава, че класът или учителят първо трябва да избере сценарий от банката с предложени сценарии. Ако пиесата се развива по изцяло импровизирани сценарии или сценарии, предложени от учениците, те могат сами да измислят героите, какво правят и къде го правят. Такъв подход може да се приложи след известно време, когато учениците свикнат с „правилата на играта“. Във всеки случай те са тези, които водят процеса и решават на коя страна ще бъдат – на изпълнителите или на публиката. Тъй като във форум театъра публиката винаги може да стане част от пиесата, това е доста условно, но все пак полезно разграничение в началото на всяко представление.

След разпределението на ролите според избрания сценарий може да започне представлението. Първата задача на учениците е да следват основната информация, включена в сценария, така че описаният конфликт да стане явен. Сценариите не съдържат конкретни диалози, което означава, че изпълнителите сами избират точните реплики чрез импровизация. Единственото нещо, към което трябва да се придържат, са трите стълба на историята:

- кои са героите;
- къде са те;
- какво правят.

Докато играят, учениците трябва да дадат информацията по-горе и по този начин да представят конкретната ситуация, която в крайна сметка ще се развие в конфликт, основан на ксенофобските нагласи. При достигане на пика на конфликта се появява фигурата на Жокера.

Жокерът е особен тип медиатор, който общува с публиката. Основната цел на Жокера е да идентифицира пика на конфликта и да спре хода на действие. След това Жокерът кани публиката да се опита да определи откъде идва конфликтът и какво трябва да се направи, за да се предотврати той или неговата ескалация. За целта Жокерът насърчава доброволци от публиката да излязат на сцената и да участват в представлението с единствената цел да предотвратят конфликта в пиесата. Доброволецът може или да избере да играе определена роля от набора от представени герои, или да измисли нов герой, който да се намеси в същия контекст/история. Жокерът „превърта назад“ действието, питайки доброволеца къде иска да влезе /в кой момент той/тя би искал да се намеси/. Тогава Жокерът поставя нов старт на същата пиеса от момента, избран от зрителя-актьор-доброволец. След това изпълнителите трябва да действат по същия начин, както преди, и когато се намеси новият изпълнител, те трябва да вземат предвид неговата намеса в хода на действието и съответно да променят сюжетната линия. Целта е да се предотврати възникването на конфликтната ситуация или да се разреши конфликтът чрез промяна на уязвимата позиция, в която се намира протагониста, и промяна на нагласите и реакциите на антагониста.

Не забравяйте, че по време на такова изпълнение:

- Главният герой има опции. Това означава, че той не е обречен да бъдат потискан.
- Антагонистът може да се промени. Това означава, че може да промени нагласите и реакциите си по време на представлението.
- Съюзникът (публиката) може да промени хода на действие. Това означава, че публиката има силата да определи резултата от историята чрез артистична намеса, която предизвиква и измества негативните стереотипи.

След като се постигне желаното разрешаване на конфликтната ситуация, Жокерът може да покани друг доброволец, който да предложи свой собствен подход за решаване на проблема. Това може да се направи няколко пъти, докато енергията и концентрацията на публиката са налице. След това класът може да отдели няколко минути, за да обмисли ситуацията. Те могат да обсъждат теми като:

- Какво предизвика конфликта? Какви нагласи са провокирали поведението на антагониста?
- Какво се случи, когато доброволецът се намеси? Какво се промени? Защо?

След това може да бъде избран нов сценарий, за да започне ново изпълнение.

Необходими ресурси

Приложението на форум театъра изисква почти толкова

ресурси като импровизационно обучение - пространство и време, но също така изисква свобода на мисълта и действието, което е ключов ресурс от овладяването на изкуството на импровизацията. Под подходящо пространство разбираме всяко открито или затворено пространство (може да бъде парк, училищен двор, класна стая, сцена и т.н.), което може да побере най-малко 20 души и да осигури тяхното свободно и безпрепятствено движение в пространството. Ако представянето във форум театър премине на по-високо ниво, например група ученици се представят пред цялото училище, трябва да се осигури по-голямо и подходящо пространство, така че всеки зрител-актьор да може лесно да излезе на сцената.

Броят на участниците - както изпълнители, така и публика, може да бъде различен в зависимост от целта на представлението. Може да се играе сред малка група ученици (10-20), които се редуват да бъдат изпълнители и зрители, или сред по-голяма публика, например всички ученици в училището. В този случай броят на изпълнителите зависи от избрания сценарий. Въпреки че всеки може да участва в спектакъла като публика, изпълнителите, които започват пиесата, трябва да имат предварителна подготовка в импровизационно обучение.

Ръководство на учителите – роля и дейности

По време на подготовката и играта ролята на учителя е много важна, тъй като учениците може да се нуждаят от насоки, за да схванат и реализират идеята за импровизирано и приобщаващо представление.

- Учителят има набор от знания и умения да предаде на учениците ключовите послания, правила и техники, свързани с методологията на обучение.
- Учителят може да бъде първият Жокер при създаването на форум театрални представления. След това може да предаде щафетата на доброволец от групата ученици.
- Учителят като част от аудиторията може да започне с предложения за промени в хода на действие, в случай че другите ученици в аудиторията не са активно ангажирани. Правейки това, учителят може да провокира и вдъхнови нови идеи, идващи от учениците.
- Учителят има водеща роля при дискусиите след създадените представления. Той/тя може да постави въпросите за обсъждане и да ги насочи по начин, който гарантира приобщаване, толерантност и свобода на изразяване,
- Крайната цел на учителя е да подпомогне изграждането на приветлива среда на диалог и разбирателство, като по този начин споделя ценностите, свързани с мултикултурализма, разнообразието и равното третиране на различните хора.

МОДУЛ 3: Сценарии за представяне на форум театър

Сценариите за игра на форум театър са скелетът на историята, създадена във форум театралните представления. В зависимост от приложеното ниво на импровизация, сценариите могат да бъдат разработени предварително или създадени в момента на игра. Във всеки случай сценариите трябва да бъдат изградени чрез прилагане на следната структура:

Отговор на въпроса КОЙ?

Отговор на въпроса КЪДЕ?

Отговор на въпроса КАКВО?

Първата част на всеки сценарий трябва да дава информация за главния герой и героите, които ще участват във форум театралното упражнение - кои са те, какъв е техният етнически произход/националност/социален произход/професия и т.н.

Вторият въпрос, на който трябва да отговорят сценариите, е къде се развива сцената – на пътя, в училище, в парка, на стадиона и т.н.

Третата част на сценария трябва да даде информация за конфликтната ситуация – какъв е конкретният контекст, който предизвиква конфликта? Как ксенофобските нагласи създават конфликтната ситуация, която упражнението с форум театър ще се опита да коригира?

Тези сценарии трябва да са много базови (посочете само най-важния контекст, като отговорите на трите въпроса); конкретната ситуация и образите на героите ще бъдат разработени в детайли от участващите ученици с помощта на импровизация.

Всеки сценарий трябва да представя поне протагонист/и (положителния герой/потиснатия) и антагонист/и (отрицателен герой/потисника), така че конфликтът между тях да стане ясен и очевиден.

Следващата част от методологията предлага 21 готови сценария, които могат да се използват в началото, така че учениците да свикнат със структурата и вида на информацията, представена в тях. След известно време те могат да започнат да измислят собствени сценарии за форум театър.

Сценарий 1:

1/ Кой:

Местно момче;

Местно момиче;

Украинско момиче, което е нова студентка

Директорът на училището

Учителят

2/ Къде:

В училище

3/ Какво:

Украинското момиче е представено пред класа от директора. Момчето започва да се кикоти подигравателно. Украинското момиче плахо заема мястото си, но скоро заспива по време на час. Момичето и момчето започват да ѝ се подиграват, казвайки, че всички украинци са мързеливи и сънливи. Учителят прави забележка на новото момиче, както и на подиграващите се ученици. Няколко дни подред се повтаря същото и учителят изпраща тримата ученици при директора. Украинското момиче мълчаливо слуша забележките на директора и започва да плаче, без да може да каже нищо в своя защита. Двамата местни ученика започват да ѝ се смеят и подиграват.

Сценарий 2:

1/ Кой:

Футболен фен, българин;

Ромско момче;

Бащата на момчето, от ромски произход;

Още един футболен фен, член на правозащитна организация

2/ Къде:

На входа на Националния стадион Васил Левски, София

3/ Какво:

Всички чакат да влязат, за да гледат футболен мач. Футболният фен решава, че ромското момче се опитва да го ограби, затова започва да се кара с него и баща му. Правозащитникът се включва в спора, за да обясни, че всичко това са предразсъдъци и агресивно се опитва да аргументира тезата си. Напрежението расте.

Сценарий 3:

1/ Кой:

Майка, от български произход

Баща, от български произход

Синът им

Приятелката на сина им, от ирландски произход

2/ Къде:

Дневната на българското семейство в малък български град.

3/ Какво:

Младата двойка живее в чужбина и сега гостува на родителите на сина в България. Синът планира да представи приятелката си за първи път. Семейството няма търпение да се запознае с приятелката, смятайки, че тя също е българка. Тя съобщава името си и родителите остават без думи. Синът започва да обяснява, че в съвременния свят произходът няма значение, но родителите му вярват в точно обратното и продължават да правят ксенофобски изявления за момичето. Вместо да ги успокои, синът успява да раздразни още повече и двете страни.

Сценарий 4:

1/ Кой:

Ученик от сирийски произход

2-ма или 3-ма турски ученици (момчета и момичета)

Учител

2/ Къде:

В гимназия в Турция

3/ Какво:

В турската гимназия пристига нов ученик от сирийски произход, принуден да напусне страната си. Веднага след като ученикът пристигна, той/тя е подложен на ксенофобско поведение от своите турски съученици.

Ученикът е подиграван, дразнен и изключен от социални събития. Осмиван е заради произхода си и е накаран да се чувства нежелан и нежелан.

Въпреки усилията на училището да насърчава разнообразието и приобщаването, ксенофобското поведение продължава и новият ученик се чувства изолиран и сам. Учителят осъзна тази ситуация и опитва да предпази турските ученици от ксенофобско поведение. Ситуацията обаче не се променя, а се влошава.

Сценарий 5:

1/ Кой:

Турско семейство (майка, баща)

Техния син

Един от роднините (чичо)

Англичанин, приятел на сина

2/ Къде:

У дома в Истанбул

3/ Какво:

Синът иска да замине в чужбина, за да работи. Първо разговаря с приятеля си англичанин за плановете си да отиде в чужбина. Една вечер той решава да обясни плановете си на семейството си. А семейството му се противопоставя на решението му. Те се притесняват, че той няма да може да си намери работа, че ще общува с местните хора, които смятат за студени и подли, и няма да живее според религията си. Чичото се опитва да успокои всички с умерените си изказвания. Приятелят англичанин обаче подкрепя сина и напрежението се покачва.

Сценарий 6:

1/ Кой:

Лектор от английски произход

Модератор от турски произход

Френски участник

Немски участник

Турски участник

2/ Къде:

На научна конференция в Турция

3/ Какво:

Лекторът изнася лекция за нациите (как да станем нация, да я развием и да я направим по-голяма.) Отначало речта върви добре. В един момент той казва, че най-силната държава в света е Великобритания. Това мнение кара участниците да реагират на говорещия. Лекторът и участниците започват да дебатира разгорещено. Модераторът се опитва да се намеси, но това само нажежава дебата. Лекторът продължава да защитава тезите си. Неговите ксенофобски изявления и погрешни тълкувания предизвикват хаос в конферентната зала.

Сценарий 7:

1/ Кой:

Лиза, 23-годишна студентка, която идва от малък град

Нейният съученик Джон

Техният професор, професор Смит

2/ Къде:

В кампуса на техния университет в столицата.

3/ Какво:

Те са в лекционната зала, където професор Смит изнася своята лекция за социалното неравенство в техния регион. Конфликтът възниква, когато професор Смит критикува отговора на Лиза с аргумента, че е твърде опростен и отразява ограниченото мислене на хората от малкия град. Джон веднага защитава Лиза. Това води до спор между Джон и професор Смит за това дали някой трябва да бъде третиран по този начин или не, което кара Лиза да се чувства все по-неудобно.

Сценарий 8:

1/ Кой:

Млад мъж, бял, от средната класа, идва от селски район в Източна Европа. Работи като продавач в местната общност.

Двама млади роми от близко ромско селище, които пътуват редовно до селото, за да продават стоката си.

Двама местни полицаи

2/ Къде:

Сцената се развива на главната улица в центъра на града, близо до голям супермаркет, в който работи младежът.

3/ Какво:

Двамата роми се приближават до младежа пред супермаркета, в който работи, за да го попитат дали иска да купи нещо от тях. Той веднага започва да крещи, че ще вика полиция, защото искат да го убият. Те се опитват да обяснят, че искат само да продадат стоките си, но младежът продължава да крещи в паника. В този момент двама полицаи се приближават до мъжете и без да казват и питат каквото и да било започват да слагат белезници на ромите. Те възразяват и се опитват да обяснят ситуацията, но полицаите стават агресивни и се опитват да ги вкарат насила в полицейската кола.

Сценарий 9:

1/ Кой:

25-годишен ирански имигрант на име Али

Джейн и Майкъл - американски студенти, приятели на Али

Международен студент Виктор, приятел на Али, който също идва от Иран

Местен възрастен мъж

2/ Къде:

Сцената се развива в слънчев ден в обществен парк близо до кампуса на колежа на Али. Той често ходи там, за да се отпусне и да прекара известно време навън след часовете си. Днес към него се присъединяват трима негови приятели.

3/ Какво:

Конфликтът започва, когато възрастен американски джентълмен се появява от нищото и започва да прави унижителни забележки за националния произход на Виктор, твърдейки, че „имигранти като него винаги крадат работни места от американците“. Това предизвиква напрежение между групата, тъй като Джейн и Майкъл се чувстват смутени от приятеля си, докато Виктор се ядосва и защитава от думите на мъжа. Виктор остава сам да спори със стария джентълмен, докато останалите мълчаливо наблюдават разрастването на конфликта.

Сценарий 10:

1/ Кой:

Младо момче, босненец

Чуждестранен турист

Двама млади мъже, босненци

2/ Къде:

В малко провинциално село в Босна.

3/ Какво:

Момчето си играе само край реката, когато чува гласове и вижда в далечината няколко млади мъже, заобиколили чужденец. Чужденецът се опитва да обясни нещо на английски, докато младежите не спират да го питат откъде е и какво прави в тяхното село. Искат да се махне веднага, но той продължава да обяснява, че е турист, който се е изгубил, след като е бил ограбен. Обвиняват го, че е лъжец и не спират да го наричат с обидни имена.

Младото момче иска да помогне на чужденеца. Той познава местните мъже, но се страхува от тях.

Сценарий 11:

1/ Кой:

Две млади момчета

Мъж от арабски произход, пътуващ с приятелката си

Приятелката на мъжа

Други пътници

2/ Къде:

Сцената се развива в градски автобус, претъпкан с хора в Сараево.

3/ Какво:

Денят е горещ и атмосферата е напрегната; хората споделят ограниченото пространство, опитвайки се да се настанят удобно.

На една от спирките влизат две млади момчета и веднага започват да се шегуват и да коментират на висок глас другите пътници.

Особено внимание обръщат на арабин, който пътува с приятелката си. Той се опитва да запази спокойствие и да ги игнорира, но след известно време му писва и се изправя пред тях. Младите момчета го нападаат, казвайки, че не е желан в страната им. Напрежението нараства, докато мъжът се опитва да ги убеди, че грешат.

Сценарий 12:

1/ Кой:

Няколко местни студенти

Момче бежанец от Босна

Учител

2/ Къде:

Сцената се развива пред училище в унгарски град.

3/ Какво:

В кратка почивка децата са на път да започнат баскетболна игра, смеейки се и забавлявайки се. Но тогава се приближава едно момче - бежанец от Босна, който току-що е пристигнал в училището. Той се оглежда нервно, надявайки се, че може да се присъедини към забавлението.

Останалите деца обаче веднага започват да му се подиграват и го изключват от групата си. Те се смеят на акцента и срамежливостта му, подиграват се на незапознатостта му с тяхната култура и език. Момчето навежда глава от срам, докато се опитва да се обясни.

Учител, който ги наблюдава отблизо, им крещи да започнат да играят. Всички започват да играят и междувременно продължават да се подиграват на босненското момче. Момчето се опитва да се защити, но местните ученици стават още по-враждебни и в играта.

Сценарий 13:

1/ Кой:

Жена от словашки произход

Британец (съпруг на словачка)

Мъже от Словакия (футболни фенове)

Двуетично момче (дете на словачка и британец)

2/ Къде:

Футболен стадион - Словакия.

3/ Какво:

Съпруг (англичанин) и съпруга (словачка) гледат футболен мач, в който играе техният син. По време на играта бащата на момчето крещи на сина си на английски (той крещи, за да насърчи сина си). Когато словашките фенове чуват това, го нападат и обвиняват, че говори чужд език, въпреки че е в Словакия. Феновете смятат, че тъй като са в Словакия, трябва да говорят изключително и само словашки. Словачката се застъпва за съпруга си и казва на фена да се отдръпне. Напрежението между тях нараства.

Сценарий 14:

1/ Кой:

Ученичка на обмен от Белгия

Местен ученик

Местна ученичка

2/ Къде:

В коридора на училище в град Кошице, Словакия.

3/ Какво:

Двама местни ученици се разхождат по коридора с ученичка от Белгия, дошла преди седмица. Задават ѝ безобидни на вид въпроси като дали наистина ядат толкова много вафли в Белгия и дали децата в Белгия имат диабет от целия този белгийски шоколад. Белгийска студентка отговаря на тези въпроси, въпреки че се чувства наистина неудобно да го прави. Тя се страхува да им каже да спрат, защото е твърде срамежлива. Те продължават да стереотипизират белгийците и момичето се чувства толкова засегнато, че започва да плаче.

Сценарий 15:

1/ Кой:

Жена с хиджаб, мюсюлманка

Малко момиче

Медицинска сестра

2/ Къде:

Спешно отделение в болница в малък град в Литва

3/Какво:

Мюсюлманка идва в болницата във Вилнюс, столицата на Литва. Тя е с детето си, което е с висока температура. Чакалнята е доста пълна и все още пристигат нови пациенти. Майката и детето ѝ чакат почти 2 часа, но литовската медицинска сестра извиква пациенти, които са пристигнали след майката и детето. Сестрата никога не е лекувала никого от мюсюлмански произход и се страхува от това преживяване. Температурата на детето продължава да се покачва, но сестрата все още не ги вика и майката започва да се паникьосва.

Сценарий 16:

1/ Кой:

Непохватен сервитьор;

Френски турист;

Китайски турист;

Собственикът на ресторанта

2/ Къде:

В ресторант

3/ Какво:

Непохватният сервитьор се опитва да приеме поръчката на френския и китайския турист като се ръководи изцяло от стереотипи за техните националности. Френският турист се обижда, когато сервитьорът предполага, че иска да поръча само охлюви и вино, докато китайският турист се разочарова, когато сервитьорът продължава да му предлага сладки с късмети и да го пита дали знае кунг-фу. Собственикът на ресторанта се опитва да се намеси, но неразбирането и стереотипите продължават да предизвикват хаос в заведението.

Сценарий 17:

1/ Кой:

Млада жена, търсеща убежище;

Имиграционен служител;

Адвокат, представляващ жената;

Съдията

2/ Къде:

В съдебна зала в Полша

3/ Какво:

Младата жена търси убежище в страната, но имиграционният служител е скептичен към искането ѝ и твърди, че тя просто се опитва да се възползва от системата. Адвокатът, представляващ жената, се опитва да аргументира нейния случай и да предостави доказателства за опасността, пред която е изправена в родната си страна, но имиграционният служител продължава да бъде пренебрежителен и осъдителен. Съдията трябва да реши дали да предостави на жената убежище или да я изпрати обратно в родината ѝ, където потенциално може да бъде наранена. Ситуацията става все по-напрегната, докато участниците в казуса обсъждат проблемите на ксенофобията и имиграцията.

Сценарий 18:

1/ Кой:

Барман;

Редовен клиент;

Нов клиент с чуждестранен акцент;

Група приятели

2/ Къде:

В бар

3/ Какво:

Редовният клиент става все по-враждебен и агресивен към новия клиент с чуждестранен акцент, прави ксенофобски коментари и го обвинява, че отнема работни места на местни граждани. Групата приятели се опитва да се намеси и да защити новия клиент, но редовният става все по-агресивен. Барманът се опитва да успокои ситуацията, но напрежението между редовния и новия клиент се покачва още повече.

Сценарий 19:

1/Кой:

Момиче от унгарски произход

Приятел на унгарката

Няколко румънски ученици

Учител по румънски език

2/Къде:

Училищна класна стая по време на час по румънски език в малък румънски град.

3/ Какво:

Звънецът бие. Учениците от 5-ти клас се подготвят за часа по румънски език, знаейки, че учителят трябва скоро да влезе в стаята.

Учителят влиза и започва да задава въпроси от предишния урок. Посочва към унгарското момиче да отговори, но нейният румънски не е добър. Слушайки нейния отговор, групата други румънски студенти започват да ѝ се смеят. Приятелят на унгарското момиче се намесва, като се опитва да привлече вниманието на учителя към случващото се. Учителят игнорира момичето, задавайки още въпроси на унгарското момиче и оставяйки групата ученици да продължи да ѝ се подиграва. Унгарското момиче почти започва да плаче, тъй като напрежението в класната стая нараства.

Сценарий 20:

1/Кой:

Пътници на различна възраст и произход

Ромско семейство (майка, баща и малък син)

Студент от румънски произход

Румънски старец

2/Къде:

Влак с два вагона в движение, пълен с пътници.

3/ Какво:

Влакът с два вагона тръгва от централната жп гара и се насочва към дестинацията, която е столицата на Румъния. Обикновено маршрутът е много претъпкан, много пътници използват влака. Двата вагона на влака са пълни с пътници от всички възрасти, ученици, възрастни. Само няколко места тук таме са свободни. По някое време ромско семейство се качва във влака. Търсят места в претъпкания влак, а другите пътници започват да стискат чантите си от страх да не им ги откраднат. Докато ромското семейство най-накрая намира места, раздразнен възрастен мъж от румънски произход прави расистки коментар, че ромите са крадци и трябва да имат отделни вагони във влака.

Младият студент до него не издържа на коментара и отговаря на стареца, че всички са граждани и трябва да имат еднакви права навсякъде, независимо от етнос, култура, език и други културни особености.

Старецът става още по-раздразнен, когато млад студент се осмелява да му противоречи и започва спор във влака, а голяма част от другите пътници подкрепят тезите на възрастния мъж.

Сценарий 21:

1/Кой:

Група от трима приятели, които са в един клас (приятелите са от румънски произход)

Учител по спорт

Сирийско момче

Други ученици (те са от румънски произход)

2/Къде:

Голямо външно спортно игрище на гимназия в румънски град.

3/ Какво:

Заниманията започват навън на училищните спортни игрища, като учениците се подреждат за замявка. Учителят съобщава, че по време на този час те ще играят волейбол на двете спортни игрища. Учителят разделя отборите, а сирийското момче, което вече било посрещнато студено и подозрително от някои от румънските си съученици, е в отбора на тримата приятели. Преди началото на играта един от тримата се опитва да говори с учителя, за да премести сирийското момче в другия отбор. Учителят отказва и насърчава екипното сътрудничество. Волейболният мач започва, но вместо сътрудничество, тримата приятели започват да торможат сирийското момче. Докато учителят наблюдава другото спортно игрище, един от тримата приятели спъва сирийското момче, което пада. Другите ученици забелязват и се опитват да помогнат на сирийското момче. Но тримата приятели не спират и ситуацията се влошава.

Допълнителни ресурси

- Добри практики, които могат да бъдат пренесени и приложени в контекста на настоящата методология
- Описание на практиката
- Как е приложима по отношение на методологията
- Инструкции за адаптиране и използване за ФОРУМ театър.
- Ползи от приложението

ФОРУМ ТЕАТЪР НА ТЕМА СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ

Линк към оригиналната практика: [ФОРУМ ТЕАТЪР НА ТЕМА СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ](#)

Подготовка: Необходимо време: Една седмица преди сесията

1. На студентите се дават модули за микрообучение по ксенофобия и свързани с нея теми за социална справедливост, човешки права, права на бежанци или расово равенство.

Въведение: Продължителност: 15 минути

1. Започнете с кратко въведение в сесията. Обсъдете концепцията за ксенофобията и нейната пресечна точка с други въпроси на социалната справедливост, основавайки разговора в модулите за микрообучение, които учениците са завършили.

Загриващи дейности: Продължителност: 30 минути

1. Започнете с някои упражнения за загревка, предназначени да подобрят емпатията и изграждането на екип. Това могат да бъдат упражнения за импровизация, при които учениците се насърчават да реагират на емоциите и действията на другия в реално време.

Формиране на групи и мозъчна атака: Продължителност: 30 минути

1. Разделете учениците на малки групи.
2. Вместо да им задавате конкретен сценарий, помолете всяка група да обмисли кратка сцена, която представя ситуация, включваща ксенофобия и поне един друг проблем, свързан със социалната справедливост, който ги вълнува. Например, група може да реши да изобрази сценарий, в който ученик бежанец е изправен пред дискриминация в училище.

Изпълнения и интервенция: Продължителност: 60 минути

1. Всяка група изпълнява своята сцена, докато останалите гледат като публика.
2. По време на всяко представление всеки член на публиката може да спре действието, за да предложи различен курс на действие, който смята, че може да доведе до по-положителен или справедлив резултат.

Дискусия след представлението: Продължителност: 30 минути

1. След всички изпълнения организирате групово дискусия за наученото. Насърчете учениците да размишляват върху това как се пресичат проблемите на ксенофобията и социалната справедливост и да обсъдят как биха могли да се справят с тези проблеми в собствения си живот.

Задачи: Продължителност: Трябва да се изпълни в рамките на една седмица след сесията

1. Дайте на учениците задание за приложение в реалния свят, свързано със сесията. Например, те биха могли да разработят кампания за борба с ксенофобията в тяхната общност, като се позовават на прозренията, които са придобили от форум театъра.

Препоръки:

1. Поддържайте безопасна и уважителна среда за учениците, за да изразят своите мисли, чувства и предложения.
2. Насърчавайте активното участие на всички ученици във всяка част от сесията, включително изпълнение, намеса и дискусия.
3. Подчертайте, че няма „правилни“ или „грешни“ предложения или решения – целта е да се стимулира критичното мислене и емпатията.
4. Бъдете готови да ръководите и насочвате разговора, особено ако учениците изглеждат несигурни или ако дискусията се отклони от пътя.

Допълнителни области на реализация:

Освен срещу ксенофобията, това занимание може да се използва за справяне с неравенството между половете, расизма, ейджизма, неравнопоставеното третиране на хората с увреждания и други форми на дискриминация. Учениците могат да разиграват сцени, свързани с тези проблеми, и съвместно да търсят решения.

Чрез включването на практиката на форум театър по теми, свързани със социална справедливост, учениците не само ще научат за последиците от ксенофобията, но и ще придобият по-широко разбиране за връзката ѝ с по-широки проблеми на социалната справедливост и правата на човека. Това в крайна сметка ще им помогне да развият по-всеобхватна и съпричастна перспектива към тези сложни проблеми.

2. РОЛЕВА ИГРА НА ДИСКРИМИНАЦИЯ

Връзка към оригиналната практика: [РОЛЕВА ИГРА НА ДИСКРИМИНАЦИЯ](#)

Подготовка: Необходимо време: Няколко дни преди сесията

1. Студентите получават предварителна информация за дискриминацията и ксенофобията, за да изградят основно разбиране за по-лесен работен процес.

Въведение: Продължителност: 15 минути

1. Представете дейността и темата на сесията: дискриминация, като се фокусирате специално върху ксенофобията. Обяснете концепцията за ролевата игра и как ще бъде приложена в сесията.

Загриващи дейности: Продължителност: 30 минути

1. Започнете с дейности за загряване, за да подобрите емпатията и разбирането, като използвате упражнения за импровизация, които подготвят учениците за ролева игра.

Ролеви игри: Продължителност: 60 минути

1. Разделете учениците на двойки или малки групи и дайте на всеки карта за ролева игра на дискриминация. Картата трябва да описва конкретен дискриминационен сценарий, свързан с ксенофобията.
2. Насърчете учениците да обсъдят сценария и да обмислят възможни реакции или решения за индивида, който е дискриминиран.
3. След това всяка двойка или група разиграва сценария, като включва отговорите, които са обсъдили. Това представление се превръща във форма на интерактивен театър, като публиката може да се намеси, точно както във форум театъра.
4. След изпълнението на всяка група, отворете думата за публиката, за да предложите алтернативни действия или решения, позволявайки на изпълнителите да изиграят отново сцената с тези предложения.

Дискусия след представлението: Продължителност: 30 минути

1. След всички изпълнения организирате сесия за размисъл с насочване. Насърчете учениците да споделят чувствата си, прозренията, които са придобили, и обсъдете как биха могли да реагират в ситуации от реалния живот, които отразяват сценариите.

Задачи: Продължителност: Трябва да се изпълни в рамките на една седмица след сесията

1. Задайте на учениците реална задача за прилагане, свързана с темата на сесията за дискриминацията. Например, може да им бъде възложено да създадат кампания за повишаване на осведомеността относно ксенофобията и дискриминацията в тяхното училище или общност.

Препоръки:

1. Осигурете безопасно и приобщаващо пространство за учениците, за да споделят и изразяват своите мисли свободно.
2. Насърчавайте активното участие на всички ученици, независимо от тяхната роля (изпълнител или публика).
3. Подчертайте, че няма „правилни“ или „грешни“ отговори – целта е да се изследват множество гледни точки и отговори.
4. Като фасилитатор, бъдете готови да ръководите дискусиата и да я поддържате фокусирана и уважителна.

Допълнителни области на реализация:

Същият метод може да се използва за справяне с други форми на дискриминация, като раса, пол, сексуална ориентация и дискриминация на хора с увреждания.

Тази практика предоставят практически начин за учениците да се впуснат в сложността на дискриминацията и ксенофобията и да разберат и разработят стратегии за реагиране в подобни ситуации.

3. ДАЙ МИ ИЗХОД

Линк към оригиналната практика: [ДАЙТЕ МИ ИЗХОД](#)

Подготовка: Необходимо време: Две до три сесии преди играта

1. Запознайте учениците с темата за ксенофобията, дискриминацията и последиците от тях чрез поредица от импровизационни упражнения и дискусии. Тези сесии могат да включват дейности, при които учениците разиграват сценарии на ксенофобия или дискриминация, след което обсъждат сцените.

Въведение от Жокера: Продължителност: 15 минути

1. Жокерът (фасилитатор) приветства публиката, представя пиесата, нейното заглавие „Дайте ми изход“ и дава известен контекст за това къде се развива пиесата и какво цели да адресира.
2. Жокерът въвлича публиката в някои интерактивни игри за загреване, за да създаде отворена, възприемчива атмосфера.

Първо представление на пиесата: Продължителност: 30 минути

1. Актьорите играят пиесата, която трябва да се развива около специфичен сценарий на ксенофобия и дискриминация. Сценарият трябва да бъде свързан с публиката, показвайки реалистично изображение на ксенофобията и нейните въздействия.

Дискусия след представлението: Продължителност: 15 минути

1. След края на пиесата Жокера улеснява дискусия с публиката, питайки ги дали разпознават представената ситуация и дали я намират за реалистична.

Представяне на актьори и интервю на Hot Seat: Продължителност: 30 минути

1. Жокерът представя актьорите на публиката и провежда интервю, в което актьорите остават в образите си, а публиката задава въпроси. Това позволява на публиката да проникне по-дълбоко в мотивацията и чувствата на героя.

Второ изпълнение на пиесата и намеса на публиката: Продължителност: 60 минути

1. Пиесата се играе отново. Този път обаче Жокерът кани хората от публиката да се намесят, когато смятат, че може да настъпи промяна в разказа, която може да доведе до по-положителен резултат. Когато човек от публиката извика „СТОП“, сцената се поставя на пауза и те могат да предложат алтернативни действия за героите.

Дискусия след интервенция: Продължителност: 30 минути

1. След като всички интервенции са изчерпани, Жокерът води финална дискусия, отразяваща различните представени резултати. Тя може да се съсредоточи върху това как действията могат да повлияят на дадена ситуация и как алтернативните поведения могат да доведат до по-приобщаващи и уважителни взаимодействия.

Препоръки:

1. Жокерът трябва да се стреми да създаде баланс между насочването на процеса и позволяването на публиката да поеме контрол.
2. Осигурете безопасна и уважителна среда за намеса на публиката.
3. Актьорите трябва да бъдат обучени да реагират реалистично на интервенциите, като поддържат своите герои, като същевременно интегрират предложенията на публиката.

Допълнителни области на реализация:

Тази практика може да бъде модифицирана, за да се справи с други належащи социални проблеми като тормоз, хомофобия и сексизъм. Сценариите могат да бъдат структурирани около тези теми, за да ангажират учениците в критичен разговор и решаване на проблеми.

Чрез тази методология упражнението „Дай ми изход“ може да служи като увлекателен и интерактивен начин за обучение на учениците относно ксенофобията, като им дава възможност да участват активно в решаването на проблеми и да научат за последствията от своите действия.

Ч. НИЕ СМЕ СВЪРЗАНИ ЕДИН С ДРУГ

Линк към оригиналната практика: [НИЕ СМЕ СВЪРЗАНИ ЕДИН С ДРУГ](#)

„Ние сме свързани един с друг“ е перфектна подгрываща дейност за всяко занимание с форум театър, съсредоточена върху съпричастност, разбиране и колективно осъзнаване.

Въведение: Продължителност: 2 минути

1. Фасилитаторът обяснява правилата и целта на дейността: да насърчи свързаността на хората в пространството и да демонстрира как отделните действия влияят на групата.

Ходене и замръзване: Продължителност: 6 минути

1. Участниците започват да се разхождат из стаята с нормално темпо. Те се насърчават да са наясно с другите участници и да запълват пространството равномерно.
2. Когато фасилитаторът пляска, всички замръзват на място. Когато фасилитаторът пляска отново, участниците продължават да вървят. Това се повтаря 3-4 пъти.

Замръзване и ходене, водени от участници: Продължителност: 2 минути

1. Фасилитаторът обяснява новото правило: всеки участник може да замръзне във всеки момент, а всички останали трябва да замръзнат веднага щом забележат. По същия начин всеки участник може да започне да ходи отново, което подтиква групата да възобнови движението.

Свободно движение и взаимодействия: Продължителност: 6-10 минути

1. След това на участниците се дава свобода да се движат в пространството, както желаят. Те могат да променят своята позиция, ниво, динамика, да издават звуци и др.
2. Фасилитаторът насърчава всички да останат отворени за свързване с другите и да бъдат повлияни от другите в пространството.

Разбор: Продължителност: 4 минути

1. След като дейността приключи, фасилитаторът води дискусия за опита на участниците по време на упражнението. Въпросите могат да включват: „Как се почувствахте, когато групата отговори на вашите действия?“ „Какво беше усещането да осъзнаваш движенията и изборите на другите?“ „Как тази дейност е свързана с взаимодействията в реалния свят и въздействието на нашите действия върху другите?“

Препоръки:

1. Фасилитаторът трябва да подчертае колко е важно да сте наясно с другите в пространството и да напомни на участниците, че тази дейност е свързана с връзка, а не състезание.
2. Ако участниците не се чувстват комфортно с физически дейности или не могат да участват поради физически ограничения, те могат да бъдат включени в упражнението по други начини, като например да решат кога групата да замръзне и да възобнови ходенето.
3. Насърчавайте участниците да бъдат изразителни и креативни в своите движения и взаимодействия, като същевременно внимават и уважават другите в пространството.

Допълнителни области на реализация:

Това упражнение може да се използва за справяне с обществени проблеми, към които хората са безразлични, като бедност, неравенство и екологична справедливост, демонстрирайки как действията на един човек могат да повлияят на цялото общество.

Тази дейност е чудесен начин за насърчаване на груповата динамика и изграждане на доверие между участниците, което я прави полезен предшественик на по-задълбочени дейности или дискусии относно социалната справедливост, ксенофобията и дискриминацията.

5. ДАЙ И ВЗЕМИ

Линк към оригиналната практика: [ДАЙ И ВЗЕМИ](#)

„Дай и вземи“ е интерактивна и динамична дейност, която насърчава участниците да се ангажират активно един с друг, научавайки силата на невербалната комуникация и сътрудничество.

Въведение: Продължителност: 3 минути

1. Фасилитаторът обяснява правилата и целта на играта, като подчертава темите за комуникация, връзка и интерактивност. Подчертайте, че участниците ще научат динамиката на „даване и вземане“ в социална среда.

Настройка: Продължителност: 2 минути

1. Определете част от пространството като "сцена" с място отпред за "публиката". Разделете учениците на групи от 5-10 участници, в зависимост от размера на класа. Останалите ученици ще играят ролята на публика.

Изпълнение на дейността – „Дай“: Продължителност: 15 минути

1. Участниците в първата група стоят равномерно разположени на сцената, замръзнали на място, с изключение на един играч, който ще започне дейността.
2. Първият играч започва с издаване на повтарящ се звук и движение, за да „предаде“ енергията си на друг играч, който след това издава нов повтарящ се звук и движение.
3. Този процес продължава, като всеки играч дава енергията си на следващия, създавайки верига от звуци и движения.
4. Фасилитаторът може да въведе конкретни теми, за да вдъхнови движение и звук, като училище, емпатия, уважение или межкултурен диалог.

Изпълнение на дейността – „Вземи“: Продължителност: 15 минути

1. Сега представете понятието „вземи“. Вместо да чакат играч да "даде" енергията, играчите я "поемат".
2. След това играчът, от когото е взета енергията, замръзва. Тази дейност трябва да продължи по същия модел, както преди.

Изпълнение на дейността – „Давай и вземай“: Продължителност: 15 минути

1. И накрая, позволете на играчите да използват опциите „даване“ и „вземане“, добавяйки нов слой динамика към играта.

Разбор: Продължителност: 10 минути

1. След като дейността приключи, инициирайте дискусия за опита на учениците по време на дейността. Задавайте въпроси относно техните мисли относно даването и отнемането на енергия и как това е свързано с комуникацията и сътрудничеството в ситуации от реалния живот.

Препоръки:

1. Насърчавайте креативността и изразяването в звуците и движенията, издавани от учениците.
2. Фасилитаторът трябва да наблюдава енергийната динамика и да е готов да помогне или да се намеси, ако възникне объркване.
3. Темите, използвани за вдъхновяване на движение/звук, могат да бъдат приведени в съответствие с основната тема на сесията, засилвайки преподаваните концепции.
4. Ако участниците не се чувстват комфортно с физически дейности, те могат да бъдат включени по други начини, като например създаване на звукови ефекти или разказване на действията.

Допълнителни области на реализация:

Това упражнение може да бъде тематизирано около въпроси като динамика на властта, привилегии и равни възможности, изследвайки как тези фактори могат да оформят преживяванията на индивидите.

Тази дейност насърчава чувството за споделена отговорност и осъзнаването на другите, което е неразделна част от борбата с ксенофобията и насърчаването на приобщаваща среда.

6. ФОРУМ ТЕАТЪР ЗА ТОЛЕРАНТНОСТ

Линк към оригиналната практика: [ФОРУМ ТЕАТЪР ЗА ТОЛЕРАНТНОСТ](#)

Прилагането на „Форум театър за толерантност“ в рамките на настоящата методология за борба с ксенофобията ще мотивира учениците да създават и разиграват сценарии, свързани с толерантността, ксенофобията и културното многообразие. Ето как можете да направите това:

Въведение във форум театъра: Продължителност: 20 минути

1. Започнете с обяснение на концепцията за форум театър на учениците. Обсъдете неговите корени в социалната справедливост и силата му да предоставя платформа за изследване на социални проблеми, включително ксенофобията.

Мозъчна атака и формиране на групи: Продължителност: 20 минути

1. Помолете учениците да обмислят конкретни сценарии, свързани с ксенофобия, културни недоразумения или ситуации, при които толерантността би могла да предотврати конфликт.
2. Разделете учениците на малки групи и задайте на всяка група един от обмислените сценарии, по който да работи.

Разработка на сцената: Продължителност: 40 минути

1. Всяка група създава кратка сцена въз основа на зададения сценарий. Сцената трябва да завършва с проблем или конфликт, свързан с ксенофобия или нетолерантност.

Изпълнение и интервенция: Продължителност: 50 минути

1. След това групите се редуват да изпълняват своите сцени. След като група изпълни своята сцена, пуснете сцената отново, но този път поканете членовете на публиката да извикат "стоп!" във всеки момент, когато смятат, че намесата може да промени хода на събитията към по-добро.
2. Човекът, който се е намесил, след това замества актьора, когото е спрял, и опитва различен подход към сцената.

Дискусия: Продължителност: 30 минути

1. След всяка сцена провеждайте групова дискусия относно предприетите действия, техните последици и алтернативни решения.

Препоръки:

1. Улеснявайте дискусии по начин, който гарантира, че всеки ученик разбира последициите от ксенофобското поведение и ползите от толерантността.
2. Насърчавайте учениците да бъдат креативни и честни в своите изпълнения и намеси.
3. Напомнете на учениците, че няма „правилна“ или „грешна“ намеса – целта е да се изследват различни отговори и решения.

Допълнителни области на реализация:

Фокусът може да бъде разширен към други маргинализирани групи като бездомните хора и хората с увреждания, като им се помогне да придобият необходимите умения и да намерят работа.

Практикувайки „Форум театър за толерантност“, учениците не само започват да мислят креативно как да се справят със сложни проблеми, но и получават незабавна обратна връзка от своите връстници. Това може да доведе до по-задълбочено разбиране на разглежданите проблеми и да насърчи по-толерантно и приобщаващо отношение сред тях.

7. ПРИКЛЮЧЕНИЕ ВЪВ ФОРУМ ТЕАТЪР

Линк към оригинална практика: [ПРИКЛЮЧЕНИЕ ВЪВ ФОРУМ ТЕАТЪР](#)

За да включите „Приключения във форум театър“ във вашата методология, ще трябва да смесите елементите на театъра на изображенията, невидимия театър и форум театъра във вашите дейности. Ето как можете да го направите:

Въведение в театралните техники: Продължителност: 15 минути

1. Започнете, като обясните на учениците трите театрални техники: театър на изображенията, невидим театър и форум театър.

Image Theatre Session: Продължителност: 25 минути

1. Накарайте учениците да си помислят за ситуации, в които са били свидетели или са преживели ксенофобия или нетолерантност.
2. Насърчете ги да пресъздадат тези сцени тихо, като използват само телата си, за да изразят емоциите и действията, които са се случили.
3. След като всички ученици са създали своите изображения, класът може да се разхожда и да наблюдава. Те могат да обсъдят какво според тях изобразява всяка сцена и как ги кара да се чувстват.

Невидима театрална сесия: Продължителност: 25 минути

1. Разделете класа на малки групи и задайте на всяка група сценарий, свързан с ксенофобията.
2. Помолете всяка група да измисли скеч, в който един ученик несъзнателно става част от сцената.
3. Други групи наблюдават и обсъждат своите интерпретации на сцената и предлагат начини за положителна промяна на резултата.

Форум Театър Сесия: Продължителност: 50 минути

1. Помолете учениците да разработят сцени въз основа на техния опит или опасения относно ксенофобията и нетолерантността.
2. След това сцените се играят пред класа. Въпреки това, всеки ученик от публиката може да извика "стоп!" когато види възможност да промени изхода на сцената.
3. Ученикът, който се намеси, след това замества актьор и променя сцената. Този цикъл продължава, докато сцената завърши положително.

Групова дискусия: Продължителност: 30 минути

1. След всички дейности, проведете групова дискусия за това какво са научили и как могат да го приложат в реалния живот.

Препоръки:

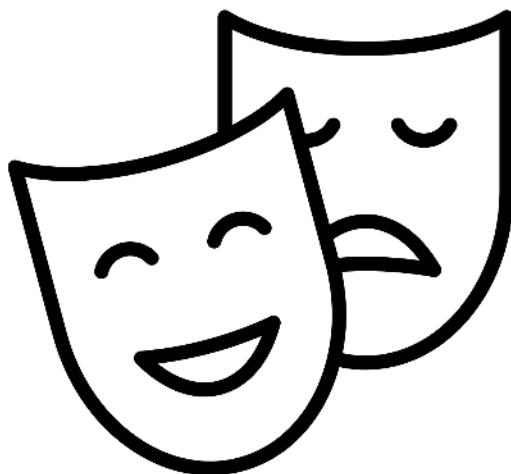
1. Уверете се, че учениците разбират целта на тези дейности и как те са свързани с борбата с ксенофобията и насърчаването на толерантността.
2. Насърчавайте креативността и открития диалог през целия процес.
3. Използвайте дейностите като възможности за размисъл върху индивидуалните и колективните пристрастия и как можем активно да работим, за да ги преодолеем.

Допълнителни области на реализация:

Тези практики могат да се използват за справяне с различни социални проблеми, като позволяват на учениците да визуализират и да предизвикат системни потисничества като класизъм, способността, сексизма и хетеронормативността.

Тази комбинация от театрални техники позволява на учениците да изследват и адресират проблемите на ксенофобията и нетолерантността от различни ъгли, повишавайки тяхното разбиране и съпричастност. Това може да доведе до по-задълбочено оценяване на последствията от техните действия и да насърчи по-приобщаваща и толерантна училищна среда.

Автори на МЕТОДОЛОГИЯТА

ZSS Ustrzyki

EDUKOPRO

LIFE4YOU

Youthfully Yours SK

StandArt Association

Be You Association

"Akkise Mustafa Kemal Anatolian High School "

Проектът е финансиран от Европейския съюз. Изразените виждания и мнения са обаче само тези на автора(ите) и не е задължително отразяват тези на Европейския съюз или Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA носят отговорност за тях.

**Funded by
the European Union**

SAYNOPHOBIA